

JUDICIS MULTILINGÜES A BARCELONA: UNA HISTÒRIA DE LENGÜES MINORITZADES, LENGÜES DOMINANTS I LENGÜES INVISIBLES

MIRAS

Mediació i Interpretació:
Recerca en l'àmbit social

Mireia Vargas-Urpi (Universitat Pompeu Fabra)
ITIC11, Universitat Jaume I, 11 de maig de 2017

EL PROJECTE TIPP*

Títol oficial: La qualitat de la traducció com a factor de garantia del procés penal: creació de recursos per a intèrprets judicials d'anglès, àrab, francès, romanès i xinès.

Abreviatura: **T**raducció i **I**nterpretació als **P**rocessos **p**enals (Translation and Interpreting in Criminal Proceedings).

*Projecte finançat pel Ministeri d'Educació i Cultura (FFI2014-55029-R)

<http://pagines.uab.cat/tipp>

REREFONS I MOTIVACIONS PER A LA RECERCA

1. Transposició de les directives europees i modificació de la llei d'Enjudiciament Criminal → ha millorat la situació?
2. Necessitat d'investigar la interpretació judicial a partir de dades objectives de la realitat
3. Voluntat de crear recursos per a intèrprets i operadors judicials basats en els resultats de la recerca

Descripció de la realitat

Creació d'un corpus

Plataforma de recursos

CREACIÓ DEL CORPUS DE TRANSCRIPCIONS DE JUDICIS

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya ens ha permès l'accés a les gravacions de judicis amb interpretació celebrats entre 2010-2015 de 10 jutjats penals de Barcelona.

Per limitacions de temps i recursos humans ens hem centrat en les vistes de **gener-juny de 2015** i en els judicis que incloïen interpretació a l'**anglès, francès i romanès**.

Vistes en què es va sol·licitar un intèrpret
(anglès, francès o romanès): **231**

CORPUS: GENER-JUNY
2015 (EN, FR, RO)

No es va trobar el vídeo: **56**

No hi va haver interpretació: **110**

No s'ha pogut transcriure la
interpretació: *chuchotage*, mala
qualitat de l'àudio: **10**

Vistes
transcrites: **55**

El fet que hi hagi interpretació fa que el català sigui una llengua encara més minoritzada?

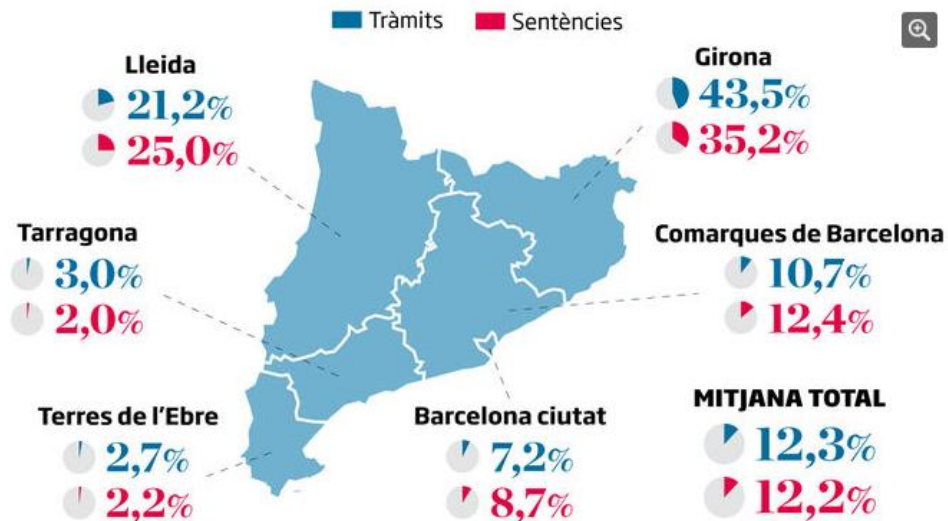
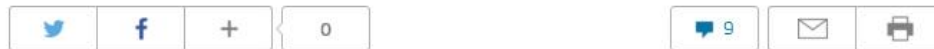
DIARI ARA, 17/04/2016

LA JUSTÍCIA

El català, llengua minoritària a la justícia

La inèrcia i el fet que no sigui un requisit a la carrera judicial n'expliquen el poc ús, segons jutges i advocats

MONTSE RIART Barcelona ACTUALITZADA EL 17/04/2016 00:00

El català, llengua minoritària a la justícia

◀◀ (22) La interpretación y traducción en virtud de la presente Directiva deben facilitarse en la lengua materna del sospechoso o acusado o en cualquier otra lengua que entienda o hable con objeto de permitir el pleno ejercicio del derecho a la defensa, y con el objeto de salvaguardar la equidad del proceso. ▶▶

Com és la comunicació quan el sospitós o acusat emprà una llengua franca?

DIRECTIVA 2010/64/UE del Parlament Europeu i del Consell de 20 d'octubre de 2010 relativa al dret a interpretació i a traducció als processos penals

Llengua vehicular + llengua a la qual s'interpreta

Explotació del corpus:

(1) Anotació de característiques generals (metadades)

F	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
Duración aprox. de la parte bilingüe (minutos)	Interés caso estudio	Delito	Lengua vehicular del juicio	Lengua a la que se traduce	Presentación del intérprete	Instrucciones al intérprete	Conformidad	Sentencia in voce	Número de usuarios	Situación procesal del usuario/s	Sexo del intérprete	Susurrado	Cuando el susurrado es parcial ¿se susurrar todas las pruebas?	Traducción a la vista	Voz propia del intérprete
0		Hurto	castellano	castellano	0	0	1	1	1						
0			castellano	castellano			1	1		acusado					
10	1	Hurto	castellano	castellano	0	0	0	0	1	acusado	hombre	0	0	0	
0			castellano	castellano											
0		Agresión física y verbal (injuria y maltrato)	castellano	castellano											
6		Agresión física y verbal (injuria y maltrato)	castellano	castellano	0	0	0	0	1	testigo	mujer			0	
6	1	Delito contra la salud pública	castellano	castellano	0	0	0	0	1	acusado	mujer	1	1	0	
0	1	Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano			0	0	3	acusados	hombre	0			
0	1	Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano	0	0	0	0	3	acusados	hombre	0	0	0	
0	1	Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano	0	0	0	0	3	acusados	hombre	0			
0		Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano, catalán							acusado					

Explotació del corpus:

(2) Transcripció i anotació amb Exmaralda

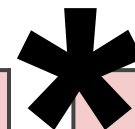
The screenshot displays the EXMARALDA Partitur-Editor 1.6 interface. The main window shows a grid for transcription and annotation. The top row contains time markers (e.g., 3 [7.12], 44 [7.16], 45 [7.16], 46 [7.28], 47 [7.30], 48 [7.7], 49 [7.7], 50 [7.8], 51 [7.49], 52 [7.51], 53 [7.23], 54 [7.57], 55 [7.70], 56 [7.71], 57 [7.71], 58 [7.77]). The grid rows include various linguistic and transcriptional categories:

- J [J]**: Speaker identifier (e.g., "Ro, Rodica es el nombre ,no?")
- II [I]**: Question (e.g., "¿Um te cheamă?")
- II [II]**: Question (e.g., "¿Tu nombre?")
- II [Retrad_II]**: Retranscription (e.g., "¿Tu apellido?")
- A1 [A]**: Answer (e.g., "Rodica Popescu")
- A1 [Retrad_A1]**: Retranscription (e.g., "SI")
- F [F]**: Filler (e.g., "Esperate que lo tengo mal apuntado. Ro-di...")
- LD1 [L]**: Lexical density (e.g., "Numele tău?", "Numele de familie.", "Numele de familie care e?")
- LD2 [L]**: Lexical density (e.g., "¿Tu nombre?", "¿Tu apellido?", "¿Cuál es tu apellido?")
- TT1 [T]**: Transcription type (e.g., "I", "I")
- TPI [T]**: Transcription type (e.g., "NJ", "NJ")
- [PROBLEMA]**: Problem (e.g., "INFOEXTRA", "INFOEXTRA")
- [SOLUCION TEXTUAL]**: Textual solution
- [TIPO SOL. TEXT.]**: Textual solution type
- [SOLAPAMIENTO]**: Overlap
- [INTERRUPCION]**: Interruption
- [DISCURSO LARGO]**: Long discourse
- [VOZ PROPIA]**: Own voice
- [TIPO VOZ PROPIA]**: Own voice type
- [ESTILO (O.J.)]**: Style (e.g., "INFOEXTRA", "INFOEXTRA")
- [ESTILO /INTERPRETA]**: Style / Interpretation

The status bar at the bottom shows the transcription file path and the current time: [21:47:55] Transcription C:\Users\nireia\Desktop\My Dropbox\anotacions_interacció\judicis novembre\judicis setmana 21-25-novembre\P03_0000339_2014_RO_COMPLETA_rcb_1_exb opened. Segmentation: **GENERIC** Player: **JDS-Player**

DESCRIPCIÓ DEL CORPUS ESTUDIAT

Llengua d'interpretació sol·licitada	núm. de vistes	llengua vehicular = castellà (es)	llengua vehicular = català (ca)	llengua vehicular = es + ca	llengua vehicular = es + ca (%)
anglès	19	18	0	1	5,3%
francès	9	8	0	1	11,1%
romanès	27	19	0	8	29,6%
total	55	45	0	10	18,2%

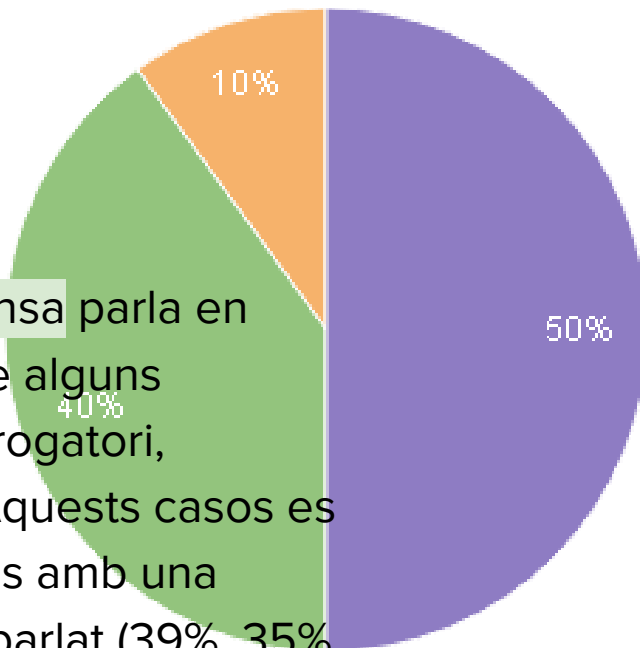

la interpretació sempre és al castellà

	Ref. judici	Durada total de la gravació (minuts)	Durada de la part en català	% de català emprat al judici	Es demana permís a l'interpret?	Xiuxiueig (parcial) dels fragments en català?
Romanès	84	22	8:39	39%	1	1
	365	12	2:04	16%	0	1
	336	13	0:16	2%	0	0
	339	12	3:39	30%	0	1
	415	16	0:55	6%	0	1
	18	23	0:57	4%	0	0
	393	29	10:18	35%	0	1
	81	60	1:52	3%	1	0
Francès	130	20	1:45	9%	0	1
Anglès	254	25	1:39	6%	0	0
Total	10 judicis	232	32 minuts	14%	2	6

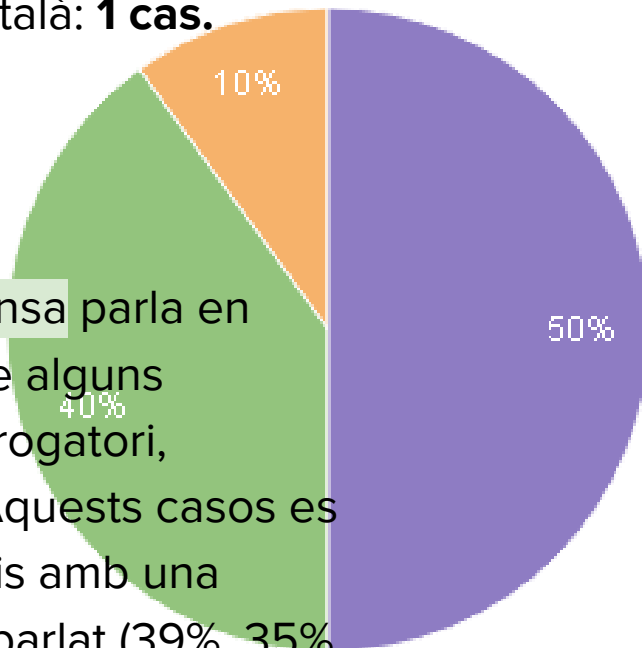
QUAN APAREIX EL CATALÀ EN AQUESTS JUDICIS MULTILINGÜES?

Perquè el **lletrat de la defensa** parla en català: **4 casos**. Això fa que alguns fragments de la vista (interrogatori, informe) siguin en català. Aquests casos es corresponen amb els judicis amb una major proporció de català parlat (39%, 35%, 30%, 16%, del corpus de romanès).

Quan el **jutge** presenta algun dels testimonis (sobretot en el cas de mossos d'esquadra): **5 casos**. En tots els casos, el fiscal que continua amb l'interrogatori el fa en castellà.

El fiscal llegeix una minuta policial que està en català i l'interrogatori següent continua uns minuts en català: **1 cas.**

Perquè el lletrat de la defensa parla en català: **4 casos.** Això fa que alguns fragments de la vista (interrogatori, informe) siguin en català. Aquests casos es corresponen amb els judicis amb una major proporció de català parlat (39%, 35%, 30%, 16%, del corpus de romanès).

Quan el jutge presenta algun dels testimonis (sobretot en el cas de mossos d'esquadra): **5 casos.** En tots els casos, el fiscal que continua amb l'interrogatori el fa en castellà.

COM ES FA EL CANVI AL CATALÀ?

Només en 2 casos es demana a l'interpret si entén bé el català. En la resta de casos, o bé és algun participant que el fa servir (en 4 exemples, el lletrat de la defensa) o bé un mateix participant (per exemple, el jutge) produeix alternança de codi.

Lletrat de l'acusació particular: Vale. Ninguna pregunta más señoría. Gracias.

Jutge: La defensa de l'altre acusat té alguna pregunta?

Lletrat de la defensa: Sí, amb la vènia. Eh, ¿el señor Ion salió corriendo y usted vio que se marchó del lugar?

*Alternança de codi en funció del destinatari (segons l'alineació - *footing*).

Jutge: Hola, bon dia. ¿Me puede decir su número TIP de mosso d'esquadra?

Testimoni policial: Sí, señoría. Cero... [Zero...

J: [Si vol parlar en català, pot parlar en català.

TP: Com vulgui.

J: Eeh, l'intèrpret entén el català... de català?

Intèrpret: Sí, perfectament.

J: Si quiere hablar catalán, pues puede hablar catalán.

TP: Molt bé.

J: Eh, pues tiene la palabra el ministerio fiscal.

Fiscal: Sí, con la venia señoría. ¿Ratifica la, la, la minuta policial?

TP: Sí, afirmativo, la ratifico.

LD: Ninguna pregunta, señoría.

J: Val, que passi el primer testimoni. (...) Hola, bon dia.

TV1: Hola, bon dia.

J: Senyor José Fernández...

TV1: Sí.

J: Eh, mej---, millor en castellà o en català? A mi m'és igual.

TV1: Bueno, me es igual.

J: Bueno, Eh, primer li explicaré els seus drets i obligacions en català i després, si no l'importa, parlarem en castellà perquè més o menys ens pugui entendre la senyora intèrpret. Porque, usted entiende el catalán?...

No, ¿verdad?

Intèrpret: Sí.

J: Bueno. Bueno, cadascú que parli com vulgui. Va a declarar com testimoni, jura o promet dir la veritat?

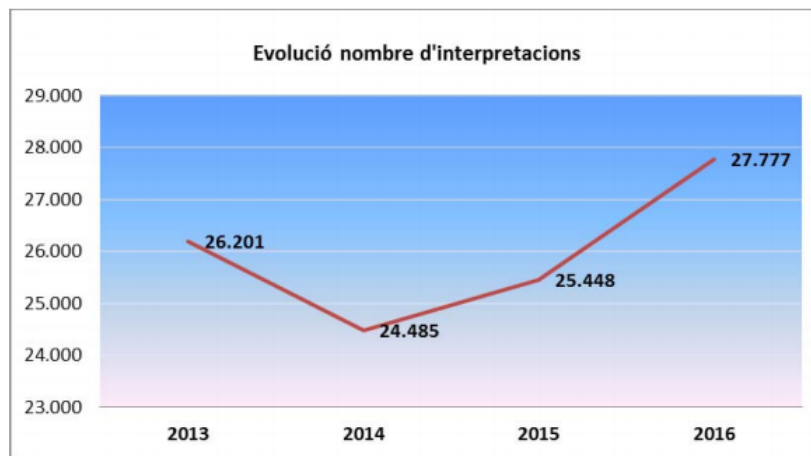
TV1: Sí.

J: Li tinc d'advertir que si no digués la veritat, podria cometre un delicte que el Codi Penal castiga amb pena de presó. D'acord? Primer li preguntarà la senyora fiscal. Senyora fiscal?

F: Con la venia, señoría. (continua l'interrogatori en castellà).

Quines són les llengües maternes dels usuaris al·lòfons del nostre corpus?

Informe de 2016 del Departament de Justícia

	2013	2014	2015	2016
Àrab	7.406	6.678	6.652	7.383
Romanès	4.541	4.095	4.146	3.741
Anglès	2.008	2.012	2.007	2.288
Francès	2.099	2.079	2.418	2.543
Urdú	1.570	1.518	1.460	1.567
Resta d'idiomes	8.577	8.103	8.765	10.255
Total	26.201	24.485	25.448	27.777

DESCRIPCIÓ DEL CORPUS ESTUDIAT

Llengües invisibles!

Llengua d'interpretació sol·licitada	número de vistes	llengua materna usuari = ll. sol·licitada	llengua materna usuari = una altra	llengua materna usuari = ??
anglès	19	5	1	13
francès	9	1	3	5
romanès	27	27	0	0

PROBLEMES PER L'ÚS DE LENGÜES FRANQUES

1. En la comprensió per part de la persona que necessita la interpretació.
2. En l'expressió en aquesta segona llengua, la qual cosa pot originar frases sense sentit o ambigües.

Fiscal: Y el motivo de que estuviera Heba en el domicilio, ¿por qué es?

Intèrpret: So, why was Heba in the flat?

Acusat: Hmmm... Omar bring her home.

Judge: Entonces le pregunta si reconoce los hechos y si acepta estas condenas que pide la acusación.

Intèrpret: So, you (...) accept the charges?

Acusat: To say that I robbed a wallet, they, they have to free me?

Fiscal: Pues, ¿se encontraban juntas cuando llegó la policía?

Intèrpret: But were you together when police arrived?

Acusada 4: Hmm?

I: Were you together when police arrived?

A4: I don't understand.

I: Were you together when police arrived?

A4: We were three.

I: Estaban tres, antes.

A4: So they took us to **Comisaría**, and later, later, **I surprised**, these two girls came back again

(...)

- (17) La presente Directiva debe garantizar una asistencia lingüística gratuita y adecuada, que permita a los sospechosos o acusados que no hablen o no entiendan la lengua del proceso penal el pleno ejercicio del derecho a la defensa y que salvaguarde la equidad del proceso.

Com és la comunicació interpretada en general al corpus estudiat?

DIRECTIVA 2010/64/UE del Parlament Europeu i del Consell de 20 d'octubre de 2010 relativa al dret a interpretació i a traducció als processos penals

RESULTATS PRELIMINARS CORPUS → XIUXIUEIG

Llengua d'interpretació sol·licitada	número de vistes*	no hi ha xiuxiueig en cap moment	xiuxiueig parcial (sense proves)	xiuxiueig parcial (amb proves)	xiuxiueig de tota la vista
anglès	18	6	9	1	2
francès	7	3	2	1	1
romanès	26	1	16	7	2
total	51	10 (19,6 %)	27 (52,9 %)	9 (17,6 %)	5 (9,8 %)

*per a aquesta anàlisi, només s'han tingut en compte les vistes en què la interpretació s'ha sol·licitat per a la persona jutjada

RESULTATS PRELIMINARS CORPUS → NO TRADUCCIÓ

Francès:

96,63
NT/hora de
mitjana

1,6 NT/minut

Anglès:

107 NT/hora
de mitjana

1,8 NT/minut

Romanès:

221,95
NT/hora de
mitjana

3,7 NT/minut

NT = no traducció d'un acte de parla sencer (no es tracta de l'omissió d'una part de la frase)

JUDICIS MULTILINGÜES A BARCELONA

El català, minoritzat

es+ ca = 18% corpus total
14% durada subcorpus

1. No hi ha una correlació clara entre la presència d'interpret i un menor ús del català.
2. L'ús del català no implica un menor xiuxiueig per part de l'interpret.
3. L'ús del català en l'inici de la vista i l'informe final és escàs, en canvi, on apareix més al subcorpus és en l'interrogatori de testimonis.

JUDICIS MULTILINGÜES A BARCELONA

1
**El català,
minoritzat**

2
**El castellà,
llengua
dominant**

Alternança de codis freqüent → s'imposa la jerarquia lingüística (es-ca), per sobre de la jerarquia entre jutge i operadors judicials.

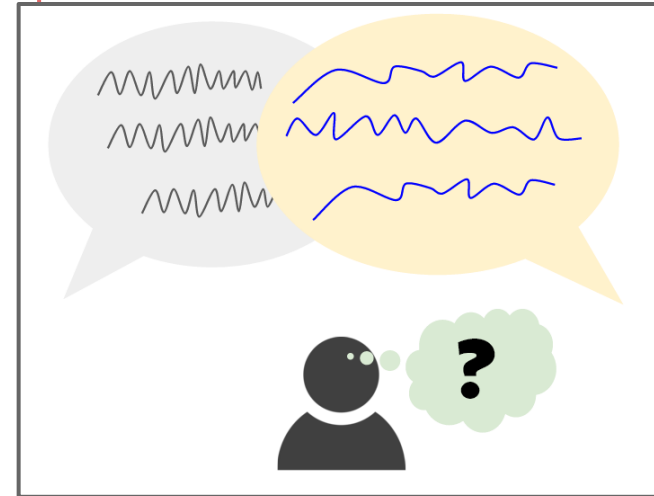
JUDICIS MULTILINGÜES A BARCELONA

1
El català,
minoritzat

2
El castellà,
llengua
dominant

3
Les llengües
maternes,
invisibles

Tot i això, les dades globals reflecteixen que en la gran majoria de judicis, la persona jutjada és constantment privada del dret a la informació i a la interpretació d'algunes parts del judici (independentment de la llengua vehicular).

**situació
d'indefensió**

Traducció i Interpretació en els processos penals: el dret d'informació i la qualitat de la interpretació com a factors de garantia del procés penal

7 de juliol de 2017

PROGRAMA

8:50 - 9:00 Recollida de documentació

9:00 - 9:45 Inauguració. Hi intervien el President del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, Excm. Sr. Jesús Barrientos Pacho, la Rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona, Excm. i Mgfc. Margarita Arboix, el Degà de la Facultat de Traducció i Interpretació, Dr. Albert Branchadell, la Directora del Departament de Traducció i d'Interpretació i d'Estudis de l'Àsia Oriental, Dra. Pilar Sánchez-Gijón i les investigadores principals del Projecte TIPP, Dra. Carmen Bestué i Dra. Mariana Orozco.

10:00 - 11:00 Conferència plenària. *La dimensió comunicativa del Juicio Oral: la necesidad del reconocimiento.* II·lm. Sr. Javier Hernández García, President de l'Audiència Provincial de Tarragona.

11:00 PAUSA-CAFÉ

11:30 - 12:30 Conferència plenària. *The impact of court interpreting on evaluations of credibility.* Dra. Sandra Hale, University of New South Wales, Australia.

12:30 - 13:30 Conferència plenària. *Resultats del projecte TIPP* (Traducció i Interpretació en els processos penals) a càrrec dels investigadors del projecte TIPP.

13:30 - 14:00 Debat obert entre els assistents i els ponents.

14:00 Clausura de la jornada

Inscripció

La inscripció gratuïta haurà de formalitzar-se abans del 26 de juny a través del següent enllaç : <http://tiny.cc/inscripcio>
En finalitzar la jornada es lliuraran certificats d'assistència.

Lloc de celebració:

Sala d'actes del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia
Carrer Ausiàs March, 40, Barcelona

Organitza:

Hi col·laboren:

Facultat de Traducció
i d'Interpretació

<http://pagines.uab.cat/tipp/>

mireia.vargas@upf.edu

https://twitter.com/miras_uab

<https://twitter.com/mireiavu>

GRÀCIES!